

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Slijetanje iz predostrožnosti
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	03.07.2018. godine, 10:10 UTC, Mostar TMA
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	Helikopter

<p>Opis događaja:</p>	<p>Podnosilac izvještaja je naveo sledeće:</p> <p>VFR let helikoptera po ruti: polijetanje LQBZ - Banja Luka – Bugojno – Prozor – Mostar - Trebinje slijetanje. Prije realizacije leta izvršena je dopuna gorivom u količini od 320 l (261 kg) na aerodromu u 07:20 UTC. Polijetanje po planiranoj ruti izvršeno je u 09:10 UTC. Let se odvijao po planu do rejonu Jablanice, kada se pri opterećenju od oko 65% po torkmetru povremeno uključuje upozoravajuće signalno svetlo "FILT" (filter za gorivo počinje da se začepljuje). U skladu sa postupkom iz FM pilot postepeno smanjuje korak dok postoji višak snage i u rejonu jednog sela donosi odluku o slijetanju iz predostrožnosti na fudbalski stadion u neposrednoj blizini puta. Telefonski je obavješten ARO aerodroma o prekidu leta i slijetanju iz predostrožnosti. Nakon slijetanja izvršena je vizuelna kontrola filtera, gorivne instalacije i sklopova motora i nije uočeno nikakvo odstupanje od normi. Indikator zaprljanosti filtera na trupu helikoptera nije bio aktiviran. U popodnevnim satima na lice mjesta su po pozivu stigla dva aviomehaničara sa alatima i opremom, zamjenskim trupnim filterom i filterom na regulatoru protoka goriva. Izvršena su tri dreniranja goriva iz rezervoara, zamjena navedenih filtera, osiguranje i kontrola radova a nakon toga proba rada motora na zemlji. S obzirom da su svi parametri rada motora bili u granicama normalnog pilot donosi odluku o polijetanju i povratku na matični aerodrom. U toku leta nije bilo nikakvih odstupanja od normi koje su propisane Uputom za upravljanje helikopterom.</p> <p>Kao moguće uzroke događaja, podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Kontaminacija kerozina fizičkim nečistoćama kao posledica manipulacije gorivom tokom pretakanja iz podzemnih tankova u cisternu za dopunu gorivom ili prilikom dopune goriva u helikopter; prisustvo vode ili algi. Precizno definisanje fizičko–hemijskih karakteristika goriva moguće je utvrditi samo potpunom analizom goriva koje sprovodi ovlašćena institucija za analizu goriva.</p>
<p>Opis postupaka učesnika u događaju:</p>	
<p>Okolnosti pod kojima se događaj desio:</p>	

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. – 2. Stručna lica SMD-a su izvršila analizu ovog događaja. Izveštaj o ovom događaju je proslijeđen Odsjeku za aerodrome kako bi mogli postupiti u skladu sa svojim ovlaštenjima. <p>Prilikom stručnog nadzora koji je Odsjek za aerodrome BHDCA obavio na aerodromu, utvrđeno je da je cisterna za gorivo u prihvatljivom stanju, te da zaposlenici koji obavljaju opskrbu vazduhoplova gorivom nemaju važeće Potvrde o obučenosti.</p>
<p>Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)</p>	<p>2D prema ICAO-u</p> <p>Što se tiče ozbiljnosti u ovom konkretnom slučaju, nije došlo do ugrožavanja bezbjednosti letenja (Safety) ali je ovaj događaj prouzrokovao smetnje u letu (slijetanje iz predostrožnosti). Ovo je događaj čija je vjerovatnoća da će se desiti veoma mala.</p>
<p>Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)</p>	<p>Potrebno je da operator obrati pažnju na kvalitet goriva, te da se provjera kvaliteta goriva češće vrši.</p>
<p>Prijedlog drugih mjera:</p>	
<p>Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)</p>	
<p>Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)</p>	<p>Ilija Savatić,</p>
<p>Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:</p>	<p>Enes Mujezinović,</p>